

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ У СОЦІАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Стрілецька Лілія,

III курс, ОР бакалавр, педагогічний факультет.

Науковий керівник – Березовська Л.І.,

кандидат педагогічних наук, доцент

Постановка проблеми. Актуальність досліджуваної проблеми зумовлена необхідністю розв'язання низки суперечностей, які склались в суспільстві, зокрема, потребою успішної соціалізації та інтеграції молоді з інвалідністю в соціум та розробкою ефективних шляхів і механізмів їх впровадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях (О. Безпалько, Л. Волкова, О. Караман, Т. Комар, Ю. Кузьміна, С. Харченко, М. Чайковський та ін.) висвітлюються теоретичні та практичні аспекти соціально-педагогічної роботи з молоддю з особливими потребами. Проведений теоретичний аналіз проблеми засвідчив, що на сьогодні є багато наукових досліджень із питань виховання та навчання дітей та молоді з особливими потребами, утім, проблема інтеграції та соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями в соціум вивчена недостатньо.

Мета статті полягає в аналізі особливостей соціалізації молоді з інвалідністю у молодіжних центрах.

Виклад основного матеріалу. Труднощі молоді з особливими потребами пов'язані не лише з відчуттями фізичного обмеження чи дискомфорту, переживанням втрати своїх можливостей, але й з «багажем» того негативного ставлення, з яким стикається людина у своєму оточенні. Уявлення про молоду особу з особливими потребами як про людину, яка багато чого не може робити, яка потребує допомоги інших, викликає найчастіше почуття жалю, а це у свою чергу заважає включатися в активні соціальні взаємини. З метою уникнення такого ставлення, молодь з особливими потребами здебільшого спілкуються лише з подібними до себе.

Дану проблему покликані вирішувати спеціальні установи, мета яких – допомогти дитині самоствердитися, соціально інтегруватися, наскільки це можливо. Важливе завдання спеціалізованих установ полягає в тому, щоб сформувані в суспільстві розуміння проблем дітей, підлітків, молоді, які мають особливості в розвитку. Тож важливим компонентом соціалізації молоді з інвалідністю є реабілітація у спеціалізованих установах.

На даний час в Івано-Франківську діє декілька закладів, які працюють із молоддю з особливими потребами, зокрема: Івано-Франківський міський центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт», Центр психологічної допомоги дітям «Серденько», Благодійний фонд «Карітас».

Аналізуючи роботу даних закладів, варто зазначити, що діяльність Івано-Франківського міського центру соціально-психологічної реабілітації дітей та

молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт» спрямована на надання психологічних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, інформаційних послуг дітям та молоді з функціональними обмеженнями й членах їх сімей [1].

Центр психологічної допомоги дітям «Серденько» – це новітній формат закладу, де надають психологічні послуги. Центр працює у трьох напрямках: діагностичний, терапевтичний; консультаційний.

Мета діяльності Благодійного фонду «Карітас» – безкорислива допомога, спрямована на надання матеріальної та фінансової підтримки, усім потребуючим. У районах Івано-Франківської області (смт. Рожнятів, м. Калущ, м. Тисмениця, Витвицька ОТГ) діють структури самопомоги для дітей та молоді з інвалідністю [2].

Здійснивши аналіз роботи даних закладів, можна зробити висновок, що їхня діяльність спрямована на надання психологічних, матеріальних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, інформаційних послуг дітям та молоді з функціональними обмеженнями, а також членах їх сімей. Однією з проблем, які не може вирішити жодна з вищеназваних установ є соціалізація молоді не лише в спеціалізованих установах в оточенні тих, хто зіткнувся з тією ж проблемою, а й залучення їх до повноцінного суспільного життя поза межами таких закладів та надання можливостей для саморозвитку й самореалізації.

Одним із можливих шляхів розв'язання даних проблем є відкриття нових та удосконалення вже існуючих інклюзивних молодіжних центрів, які не тільки відповідають архітектурним вимогам, а й працюють за спеціально розробленими програмами задля успішної інтеграції молоді в суспільне життя, зокрема: залучення людей з інвалідністю до різноманітних лекцій, тренінгів й майстер-класів та створення сталої платформи, що працюватиме з молоддю міста та регіону, яка має певні фізичні чи розумові труднощі, але прагне соціалізуватися, самореалізуватися чи втілити власну ідею в життя.

Висновок. Молодіжні інклюзивні центри є невід'ємною частиною процесу соціалізації молоді з інвалідністю, оскільки забезпечують неформальну та громадянську освіту, змістовне дозвілля, можливості для саморозвитку, сприяють покращення комунікативних здібностей, дають відчуття власної приналежності та права щось змінити. Бо жодна людина чи то з інвалідністю чи то без неї, не повинна бути відокремленою від соціуму, а статус інваліда не може позбавляти можливості бути повноцінним членом суспільства.

1. Звіт про роботу Івано-Франківського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Центру соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт» за 2015 рік. URL: <http://mvk.if.ua/cssm/36941> (дата звернення: 20.10.2019).

2. У Франківській області працюють структури самопомоги дітей та молоді з інвалідністю. URL: <http://caritas.ua/news/u-frankivskij-oblasti-pratsyuyut-struktury-samodopomogy-ditej-ta-molodi-z-invalidnistyu/> (дата звернення: 20.10.2019).